

VA:s Gunnar Lindstedt har hittat den okända rapporten om nya fel i Ringhals som SKI både hemligstämplade och lyfte bort från offentligheten. Kärnkraftskrisen skakar regeringen. Ministrarna som förut var med i Folkkampanjen mot kärnkraft vill inte längre synas på bild när gamla kamraterna uppvaktar i Rosenbad.

FOTO JOACHIM LUNDGREN

Kärnkraften har blivit regeringens ödesfråga

ATT DET VAR ALLA HJÄRTANS DAG hjälpte inte. Statssekreterare Ola Alterå ville inte bli fotograferad när han hälsade på delegationen från *Folkkampanjen mot kärnkraft*.

"Ola är inte intresserad av det upplägget", meddelade hans pressekreterare i den svarta telefonen.

Vi stod i entrén till näringsdepartementet och det blåste kallt från dörrarna. Direkt efter valet i höstas hade Folkkampanjen bett om en uppvaktning hos regeringen, och nu var det dags. En grupp äldre herrar och damer väntade utanför glasdörrarna. ▶

PORTADE. Minst fem ministrar var med i Folkkampanjen mot kärnkraft när det begav sig. Men nu vill varken Maud Olofsson eller hennes statssekreterare Ola Alterå synas på samma bild som dagens aktivister som här Eia Liljegren Palmaer.

GUNNAR LINDSTEDT *går varje vecka bakom kulisserna på svenskt näringsliv...*

Statssekreterare Ola Alterå.

Minister Andreas Carlgren.

Statssekreterare Elisabet Falemo.

Minister Göran Hägglund.

Statssekreterare Åsa-Britt Karlsson.

Minister Maria Larsson.

Statssekreterare Leif Zetterberg.

Minister Mats Odell.

Minister. Maud Olofsson.

Minister. Åsa Torstensson.

Kärnkraftsmotståndarna som tänkt om och nu sitter vid makten

"Medelåldern var lägre när vi började", skämtade damen i hatt. Hon hade gått med i Nej till atomkraft 1972. Deras rörelse började närma sig pensionsåldern. Men det gjorde kärnkraftsindustrin också, påpekade de.

DÅ DEN 23 MARS 1980 när svenska folket röstade mot kärnkraft hade tiotusentals medlemmar varit aktiva i Folkkampanjen, nu var de bara något tusental som hållit ut och kämpade på.

I dag skulle de tala om för regeringen att det nu är fullt möjligt att börja avveckla de elva kärnkraftsreaktorer som återstår. Statliga *Energimyndighetens* prognos är att Sverige får ett elöverskott på 15 terrawattimmar 2016. De effekthöjningar som planeras behövs inte, utan kommer bara att sänka säkerheten i redan ålderstigna kärnkraftverk, var deras budskap.

Efteråt kom de ut från mötet och var nöjda. Ola Alterå hade varit positiv och hade nog hållit med dem.

"Han hummade på de rätta ställena och nickade instämmande", sa **Göran Bryntse**, Folkkampanjens ordförande. "När vi gick så han att det är viktigt med organisationer som Folkkampanjen."

Trots allt är det många i regeringen som en gång var med och sjöng om "sol, vind och vatten" under kärnkraftsrörelsens storhetstid. Ola Alterå som då hette Jonsson hade själv bara varit 15 år vid folkomröstningen, men kärnkraften fick honom att gå med i *Centerns ungdomsförbund* 1979. Och så småningom blev han förbundsordförande och tog sig nytt efternamn efter ett av Norrbottens vattendrag. Hans statssekreterarkollega i näringsdepartementet, **Leif Zetterberg**, tillhörde Folkkampanjens ledartrojka, och **Maud Olofsson** själv kampanjade i Luleå där hon var centerns partiombudsman. Ministerkollegan **Mats Odell** var vice ordförande i Folkkampanjen, medan **Göran Hägglund** delade ut flygblad. Miljöministern **Andreas Carlgren** var mycket aktig i Folkkampanjen, och hans statssekreterare **Åsa-Britt Karlsson** och **Elisabet Falemo** var också med.

På den tiden ville de inget hellre än att stänga reaktorer. De gick på gatorna för att hålas och få infyllande. Nu snart 30 år senare sitter de vid makten. Regeringskansliet vimlar i dag av gamla kärnkraftsmotståndare, betydligt fler än under den förra regeringen.

Ändå är kärnkraft tabu i kanslihuset.

"Den politik som vi lagt fast i allianssöverenskommelsen innebär att någon politisk prövning av kärnkraften inte ska ske under mandatperioden", säger Ola Alterå när vi några dagar senare får telefonkontakt.

Han håller med om att Sverige under den kommande tioårsperioden får ett betydande elöverskott. I sitt förra jobb som vd för *Svensk Fjärrvärme* skrev Ola Alterå på DN-Debatt att en tredjedel av kärnkraften kan ersättas med elproduktion från fjärrvärmeverken, så kallad kraftvärme. Den prognosen håller han fast vid. Men finns det då verkligen behov av att effekthöja kärnkraftverken?

"Nej, det kan man fråga sig", säger Ola Alterå. Men tillägger sedan att regeringen bara kommer att pröva efter gällande lagar för miljö och säkerhet. Staten som ägare ska inte ha någon åsikt i *Vattenfalls* styrelse om den jättelika investering på 35 miljarder som ska göras.

"Precis", säger Alterå. "Allianssöverenskommelsen innebär att bolagen, inklusive vårt eget, själva får göra den bedömningen."

Regeringen avstår således från möjligheten att använda Vattenfalls rekordvinster till den omställning till förnyelsebar energi som många hoppas på. Hur mycket "sol, vind och vatten" får man inte för 35 miljarder?

En och annan kärnkraftsmotståndare i kanslihuset knyter nog näven i byxfickan dessa dagar. Varje dag kommer nya rapporter om den bristande säkerhetskulturen vid kärnkraftverken, och de gamla argumenten att verken åldras och blir farligare och mer underhållskrävande bekräftas. Men någon plan för att ta reaktorer som faller för åldersstrecket ur drift kommer regeringen inte göra. Kanslihusets gamla kärnkraftsmotståndare har belagts med munkavle. I stället får Vattenfall friare händer än någonsin att sänka säkerhetsmarginalerna och stoppa in mer bränsle i gamla reaktortankar.

NÄR MAUD OLOFSSON häromveckan kallade in Vattenfalls styrelseordförande och VD undvek hon att prata om säkerhetsriskerna med förestående effekthöjningar. I stället bestämdes att förtroendet för kärnkraft ska återställas genom en inspektion av *IAEA* och att Maud Olofsson ska få löpande rapporter om arbetet med "säkerhetskulturen". Många tycker nog att hon silar mygg och sväljer kameler.

Statens kärnkraftsinspektion, SKI, som ska övervaka säkerheten har fått ett svettigt jobb att behålla sin trovärdighet efter alla incidenter. Tonen från SKI höjs nu i samma takt som uppmärksamheten i medierna ökar. Polisanmälan av *Forsmarks* ledning för brott mot kärntekniklagen den 25 juli 2006 lämnades dock in först sedan åklagaren i Uppsala ringt och undrat varför det inte kom någon anmälan.

SKI:s teknik är att koncentrera kritiken på Forsmark som får bära hundhuvudet. När Ringhals 1 i början av året fick stoppas i två veckor för att en felaktigt monterad gummipackning orsakat stopp i kylvattensystemet, gick SKI inte ut med något pressmeddelande. *Ringhals* vd **Jan Edberg**, som nu ska återställa ordningen på Forsmark, hade under hösten kört vidare med en provisorisk lagning i stället för att stoppa driften och åtgärda felet.

I januari i år gjorde SKI en utredning om händelsen på Ringhals 1. Rapporten mörklades dock av SKI. I stället för att diarieföras stoppades den undan i en pärm, där medierna aldrig skulle hitta den. Veckans Affärer har dock fått fram dokumentet och SKI har tvingats häva hemligstämpeln.

Samma vecka som detta dokument mörklades skrev generaldirektören **Judith Melin** på DN-Debatt att "alla säkerhetsbedömningar, granskningsdokument, protokoll, beslut och de underlag som tagits in till myndigheten till grund för beslutsfattandet är offentliga".

Men informatören **Anders Bredfäll** på SKI erkänner att en hel del handlingar aldrig registreras i det publika diariet på internet.

"I e-diariet kan man aldrig se vilka handlingar som finns", säger han.

I ETT DIARIUM SKA ALLA handlingar registreras så att allmänheten får kännedom om varje handlings existens och kan begära prövning av eventuell hemligstämpel. Men så fungerar det inte på SKI. Där har informationsavdelningen under lång tid manipulerat bort känsliga handlingar från offentlig insyn. Filosofin på SKI är att kärnkraftverken ska klara säkerheten genom "god egenkontroll", medan SKI missionerar för att övertyga svenska folket om kärnkraftens säkerhet. Trots mörkläggningen av känsliga handlingar var Judith Melin fräck nog att skryta över sig själv i DN, "den svenska kärnkraftsinspektionen är troligen världens mest offentliga tillsynsmyndighet" skrev hon ödmjukt.

Och så länge kärnkraften är tabu i regeringen får hon säkerligen sitta kvar. ■

...även om han just den här veckan fick stanna i kylan utanför Rosenbad.